Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ympäristösääntelyn yksinkertaistamista koskevat omnibus VIII ehdotukset teollisuuspäästöjen, kiertotalouden ja INSPIRE-direktiivin osalta

U 12/2026 vp

Jaakko Kuisma, YM
Kati J. Suomalainen, YM
Mika Karjalainen, MMM

Omnibus VIII -ehdotukset

Komissio julkaisi 10.12.2025 ympäristöalaa koskevan Omnibus VII -ehdotuksen, joka sisälsi:

- ehdotuksen joidenkin vaatimusten yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan keventämiseksi akkuja ja paristoja ja jäteakkuja ja -jäteparistoja koskevassa asetuksessa ja päästöportaaliasetuksessa (COM (2025) 981 final);
- ehdotuksen valtuutetun edustajan nimeämistä koskevien sääntöjen soveltamisen keskeyttämisestä akkujen ja paristojen ja jäteakkujen ja -paristojen sekä pakkaus- ja pakkausjätteiden laajennetussa tuottajavastuussa (COM (2025) 982 final);
- ehdotuksen valtuutetun edustajan nimeämistä koskevien sääntöjen soveltamisen keskeyttämisestä jätteen, sähkö- ja elektroniikkalaiteromun ja kertakäyttöisen muovijätteen laajennetussa tuottajavastuussa (COM(2025) 983 final).
- ehdotuksen tiettyjen vaatimusten yksinkertaistamiseksi paikkatietoinfrastruktuurin perustamista koskevassa INSPIRE-direktiivissä (COM(2025) 985 final).
- ehdotuksen joidenkin vaatimusten yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan keventämiseksi jätepuitedirektiivissä, teollisuuspäästödirektiivissä ja sen muutosdirektiivissä sekä keskisuuria polttolaitoksia koskevaa direktiivissä (COM(2025) 986 final).
- ehdotuksen asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta (COM(2025) 984 final);
- tiedonannon kestävän kilpailukyvyn yksinkertaistamisesta (COM(2025) 980 final).

  - Ympäristöministeriössä on laadittu kaksi U-kirjelmää ehdotuksista.
  - Tässä esityksessä käsitellään niitä ehdotuksia, jotka koskevat teollisuuspäästöjä, kiertotaloutta ja INSPIRE-direktiiviä.

Teollisuuden päästöjä koskevat ehdotukset

- Päivitettyä teollisuuspäästödirektiiviä ehdotetaan muutettavaksi niin, että teollisuuslaitosten ympäristöjärjestelmiä (EMS) koskevia vaatimuksia kevennetään:
    - EMS voitaisiin toteuttaa yritystasolla
    - EMS:n kemikaalivaatimukset poistettaisiin
    - Komissio ei laatisi yhteistä pohjaa EMS:stä julkaistavista yhteenvetotiedoista
    - Käyttöönotolle esitetään kolme vuotta lisäaikaa vuoteen 2030 asti
    - Auditointivaatimus poistettaisiin
- Vaatimus teollisuuslaitosten siirtymäsuunnitelmasta vuosille 2030-2050 poistettaisiin
- Eläinsuojien osalta luomusiipikarjatilat rajattaisiin soveltamisalan ulkopuolelle ja vierottamattomia porsaita ei otettaisi mukaan eläinyksikkölaskentaan ja eläinsuojien raportointivaatimuksia kevennettäisiin
- Lisäksi esitetään useita teknisluonteisia muutoksia polttolaitoksiin koskien happipolttoa ja vedynpolttoa ja muutamia muita teknisiä muutoksia
- Ehdotuksessa ei esitetä muutosta päivitetyn teollisuuspäästödirektiivin täytäntöönpanoaikatauluun. Vuonna 2024 julkaistu direktiivi tulee saattaa kansallisesti täytäntöön 1.7.2026 mennessä.

Valtioneuvoston kanta teollisuuden päästöjen osalta

- Valtioneuvosto voi pääosin tukea ehdotettuja muutoksia teollisuuspäästödirektiiviin, keskisuurien polttolaitosten direktiiviin ja päästöportaaliasetukseen. Tietyiltä osin ehdotuksia olisi tarpeen vielä harkitsemaan uudelleen.
- Valtioneuvosto voi tukea kemikaali-inventaariovaatimuksen poistamista kaikkia teollisuuslaitoksia koskevana vaatimuksina, mutta katsoo että tämän ei tulisi rajoittaa määräyksien antamista tilanteissa, joissa tietyn toimialan kemikaalien käytöllä olisi merkittäviä ympäristövaikutuksia.
- Teollisuuslaitosten ympäristöjärjestelmien osalta tulisi harkita julkaistavia yhteenvetotietoja koskevan täytäntöönpanopäätöksen palauttamista.
- Valtioneuvosto katsoo myös, että ehdotuksen siirtymäsäännöstä tulisi selkeyttää ympäristöjärjestelmän käyttöönoton osalta.
- Valtioneuvosto tukee ehdotettuja muutoksia eläinsuojien soveltamisalaan. Selkeyden vuoksi olisi hyvä määritellä, etteivät emakoista vieroittamattomat porsaat kuulu eläinluokkaan ”muu sika”.
- Polttolaitoksia koskevia muutoksia tulisi osin selkeyttää ja varmistaa, että muutoksista mahdollisesti aiheutuva hallinnollinen taakka on oikeansuhtainen muutosten hyötyihin verrattuna.
- Valtioneuvosto voi tarvittaessa tukea myös muita ehdotuksia teollisuuden päästösääntelyn muuttamiseksi, jos näillä tosiallisesti vähennetään yritysten ja viranomaisten hallinnollista taakkaa niin, että ehdotuksilla ei kuitenkaan heikennetä ympäristönsuojelun tasoa.

Kiertotalouden säädöksiä koskevat ehdotukset

Akkuasetusta (EU) 2023/1542 yksistään koskevat ehdotukset

- tuottajan määritelmän täsmentäminen sekä määritelmän erityistä huolta aiheuttavasta aineesta lisääminen
- kevyen liikkumisvälineen akkujen irrotettavuus ja vaihdettavuus (kenno->moduuli)
- komission raportointivelvollisuuden jäsenvaltioiden akkujätehuoltoa koskevista tiedoista poistaminen

Jätepuitedirektiiviä (2008/98/EY) yksistään koskevat ehdotukset

- tuottajan raportoinnin valvontaviranomaiselle yhdenmukaistaminen jäsenvaltioiden kesken, enintään kerran 12 kk välein.
- SCIP-rekisteröinnistä luopuminen
- komission velvollisuuden laatia jätteen synnyn ehkäisytoimien indikaattoreita poistaminen
- komission velvollisuuden tehdä arviointeja jäsenmaiden raportoimien tietojen pohjalta yksinkertaistaminen

Tuottajavastuun valtuutetun edustajan nimeämisvelvollisuutta koskevat ehdotukset

- toiseen jäsenvaltioon sijoittuneen etämyyjän velvollisuus nimetä valtuutettu edustaja siihen maahan mihin etämyyjänä myy tuotteitaan keskeytettäisiin 2035 alkuun asti.
- kolmansiin maihin sijoittuneilta etämyyjiltä voitaisiin edelleen edellyttää valtuutetun edustajan nimeämistä tai varmistamista muilla tavoin.
- koskisi jätepuitedirektiiviä, SER-direktiiviä 2012/19/EY, SUP-direktiiviä (EU) 2019/904, akkuasetusta ja pakkaus- ja pakkausjäteasetusta (EU) 2025/40

Valtioneuvoston kantoja kiertotaloutta koskeviin ehdotuksiin

Akkuasetusta (EU) 2023/1542 yksistään koskevat ehdotukset

- muutosehdotukset ovat luonteeltaan teknisiä ja valtioneuvosto suhtautuu niihin pääosin myönteisesti (tuottajan määritelmän yhteensovittaminen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan määritelmän kanssa lähempi tarkastelu)

Jätepuitedirektiiviä (2008/98/EY) yksistään koskevat ehdotukset

- valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti jätepuitedirektiiviä koskeviin muutosehdotuksiin. Ehdotus SCIP-rekisteröinnin lakkauttamisesta on erittäin kannatettava, sillä se on aiheuttanut runsaasti hallinnollista taakkaa yrityksille.

Tuottajavastuun valtuutetun edustajan nimeämisvelvollisuutta koskevat ehdotukset

- valtioneuvosto suhtautuu pääosin myönteisesti tuottajavastuun valtuutetun edustajan nimeämistä koskeviin ehdotuksiin.
- valtioneuvosto pitää kuitenkin erittäin tärkeänä varmistaa, että muutoksilla ei heikennetä etämyyntiin liittyvää tuottajavastuun valvontaa.

INSPIRE-direktiivin muutosehdotus:

Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2007/2/EC as regards simplification of certain requirements for the establishment of the Infrastructure for Spatial Information in the Union

Mika Karjalainen, MMM

Taustaa ja muutosehdotus

- INSPIRE-direktiivin tarkoitus oli säätää yleiset säännöt, joiden tavoitteena oli yhteisön **ympäristöpolitiikkoja ja ympäristöön mahdollisesti vaikuttavia politiikkoja** tai toimintoja tukevan Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin perustaminen, joka perustuu jäsenvaltioiden perustamiin ja ylläpitämiin paikkatietoinfrastruktuureihin.
- Tavoitteena on ollut varmistaa, että sen soveltamisalaan kuuluvat, **aiemmin hajanaiset ja epäyhteentoimivat**, paikkatietoaineistot ja -palvelut olisivat Euroopan laajuisesti yhteensopivia ja helposti saatavilla viranomaisille, yrityksille ja kansalaisille.
- Direktiivi **ei ole edellyttänyt uuden tiedon keräämistä**, vaan olemassa olevan kuvaamista ja jakelua määrätyin periaattein. Koskee vain julkishallinnon tuottamia ja hallinnoimia tietoja.
- Toimeenpanon evaluoinnin perusteella on tullut esille tarve yksinkertaistamiseen ja tehostamiseen mm. muiden EU-datasäädösten päällekkäisyyksien osalta. Direktiivin tekniset määrittelyt ovat jääneet jälkeen yleisestä paikkatietoteknisestä kehityksestä, ja osoittautuneet osittain jopa yhteentoimivuuden edistymisen esteeksi avoimiin kansainvälisiin standardeihin verrattuna.
- Keskeisimmissä muutosehdotuksissa poistettaisiin soveltamisalaan kuuluvilta paikkatietoaineistoilta ja -palveluilta yhteentoimivuutta, verkkopalveluja ja yhteiskäyttöä koskevat vaatimukset sekä näitä koskevat paikkatietotekniset toimeenpanosäännöt sekä toimeenpanon raportointivelvollisuus. Jatkossa tukeuduttaisiin muuhun EU-lainsäädäntöön.

Valtioneuvoston kanta

- Valtioneuvosto voi tukea ehdotettuja muutoksia INSPIRE-direktiiviin.
- Toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi ja ehdotuksen yleiset tavoitteet yksinkertaistamiseksi poistamalla direktiivin vanhentuneet tekniset vaatimukset ja päällekkäisyydet muun EU-datasääntelyn kanssa ovat kannatettavia, edellyttäen että samoihin tietojen yhteentoimivuuden edistämisen tavoitteisiin päästään myös muilla säädösrakenteilla.
- Kansallisten raportointivelvoitteiden keventäminen ja virtaviivaistaminen on kannatettavaa.
- Muutoksilla saataneen aikaiseksi tarkoituksenmukaiset seuraukset direktiivin toimeenpanon yksinkertaistamiseksi ja päällekkäisyyksien poistamiseksi, mutta kansallisesti kustannussäästöt ovat vaikeasti arvioitavia ja todennäköisesti pieniä.
- Paikkatietoaineistoja ja -palveluja kuvailevien tietojen (metatietojen) kerääminen on edelleen tarpeellista mm. EU:n datastrategian tavoitteiden kannalta.
- Valtioneuvosto tukee sitä, että 13 artikla säilytetään, koska se mahdollistaa perustellun paikkatietojen ja metatietojen avoimuuden rajoittamisen jatkossakin, mutta artiklan 1 kohdassa tulee kiinnittää huomioita siihen, että tietojen saatavuuden rajoittaminen koskee myös metatietoja voimassa olevan direktiivin mukaisesti.
- Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että kansallisen liikkumavaran osalta sääntelyn tulee säilyä jatkossakin minimitason asettavana, missä olennaista on, että ehdotetut muutokset eivät mm. kaventaisi tietojen saatavuutta turvallisuusnäkökohtien perusteella rajoittavaa kansallista liikkumavaraa.

Kiitos

Jaakko Kuisma, (teollisuuspäästödirektiivi) ympäristöneuvos YM
p. 0295 250 442 jaakko.kuisma@gov.fi
Kati J. Suomalainen (kiertotalous) erityisasiantuntija YM
p. 0295 250 358 kati.j.suomalainen@gov.fi
Mika Karjalainen (INSPIRE) johtava asiantuntija MMM
p. 0295 162 335 mika.karjalainen@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 4–10, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi